

Més d'una quinzena de lleis catalanes esperen sentència al Constitucional

La sentència que l'estiu passat el Tribunal Constitucional (TC) va emetre sobre l'Estatut de Catalunya ha fixat un horitzó per a entendre els límits del desenvolupament autonòmic. Però aquella sentència, tot i ser la més rellevant, no serà la darrera. L'alt tribunal espanyol ja tenia nou lleis catalanes al calaix pendents de resolució, algunes des de fa més de deu anys, com ara la llei de suport a les seleccions catalanes, recorreguda per l'executiu d'Aznar, el 1999. Però, més enllà dels recursos contra l'Estatut català –que, de fet, van deixar a l'espera les resolucions pendents anteriorment–, des que es va començar a aplicar la nova carta catalana vuit lleis més han estat objecte de recurs parcial o total per inconstitucionals. Els autors dels recursos han estat –pràcticament tants a tants– el govern espanyol, el PP i el Defensor del Pueblo, especialment actiu a l'hora de vetllar per la constitucionalitat de les lleis catalanes.

Llei de consultes, la darrera d'entrar al club. El 17 de febrer, el TC admetia a tràmit el recurs que el govern espanyol havia interposat, el 23 de desembre, contra la llei de consultes populars de Catalunya. La llei preveu les vies que permeten de convocar referèndums sobre qüestions “d'especial transcendència política”, amb el permís de l'estat. L'admissió del recurs –contra els articles de l'1 al 30, el 43 i el 45 de la llei– ha anat aparellat amb la suspensió dels articles afectats fins que no es dicti la sentència. L'executiu socialista considerarà que la llei catalana vulnerava les competències exclusives de l'estat en matèria de regulació i convocatòria de referèndums.

També l'executiu de Zapatero va interposar un recurs contra la llei catalana 5/2009, del 28 d'abril, dels recursos contra la qualificació negativa de títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hagin d'inscriure en

Des que es va aprovar l'Estatut de Catalunya, vuit lleis catalanes han anat a espetegar al Constitucional espanyol. S'afegeixen a una llista que ja supera la quinzena. Lleis com la de d'acollida dels immigrants, la de consultes, el codi de consum, la d'educació, la del cinema o la de prohibició de les curses de braus allarguen una llista que fa palesa una conflictivitat creixent entre Catalunya i l'estat espanyol.

La seu del Tribunal Constitucional espanyol, a Madrid. Des de l'aprovació de l'Estatut, vuit lleis catalanes noves han estat objecte de recurs.

un registre de la propietat, mercantil o de béns mobles de Catalunya, llei que forma part del desenvolupament del dret civil català.

El tàndem PP - Defensor del Pueblo. Més activa que la de l'estat és l'aportació del PP i del Defensor del Pueblo en la custòdia de la constitucionalitat de la legislació catalana. Els conservadors han dut quatre normes al TC. La primera, la llei del cinema, aprovada el 7 de juliol pel Parlament català. L'octubre passat, mig centenar de diputats del grup parlamentari del PP al Congrés dels Diputats van presentar un recurs d'inconstitucionalitat contra la llei del cinema, perquè consideraven inconstitucional que la norma catalana preveïés que la meitat dels films estrangers que s'exhibeixin als cinemes de Catalunya siguin doblats o subtítulats en català, o que s'apliquin sancions a les sales que no compleixin la llei.

Per les mateixes dates, el PP, juntament amb la Defensora del Pueblo, María Luisa Cava de Llano i Carrió, presentaven també recurs d'inconstitucionalitat contra el codi de consum de Catalunya, aprovat pel Parlament, perquè consideraven que no es podia obligar un establiment comercial a fer servir el català. Cava de Llano i PP s'oposen també a les sancions que preveu el codi, en matèria lingüística, i a la defensa del dret de rebre les informacions en català.

En la mateixa línia, el TC ja va admetre a tràmit, el novembre del 2009, el recurs presentat pel PP contra la llei d'educació de Catalunya. El recurs és contra 38 articles de la llei, part del preàmbul, tres disposicions transitòries i dues disposicions addicionals, tots referits, principalment, a aspectes lingüístics, però també curriculars i competencials. En concret, el PP denuncia que la LEC impedeixi l'aplicació de la tercera hora de castellà, que el currículum català se segrega del de la resta de l'estat i que es crea un cos docent independent del de l'estat, fet que atempta contra la mobilitat dels mestres entre comunitats autònomes.

Finalment, pel que fa als recursos recents del PP contra lleis catalanes, l'alt tribunal espanyol també en va admetre a tràmit un contra la reforma de la llei de protecció dels animals, perquè introduïa la prohibició de curses de braus a Catalunya. Una reforma feta a partir de l'èxit d'una iniciativa legislativa popular. Per als populars, prohibir les *corridos* vulnerava cinc articles de la Constitució: el 20 –referit a la llibertat de creació artística–, el 27 –que fa referència al dret a l'educació–, el 44 i el 46 –sobre la responsabilitat de les administracions públiques a promoure l'accés a la cultura– i el 149 –referit a una suposada invasió en la competència exclusiva de l'estat a l'hora de fomentar la igualtat entre ciutadans de l'estat. Entre les argumentacions esgrimides oficialment pel PP també hi ha la consideració que amb la prohibició de les curses de braus a Catalunya s'impedeix una activitat empresarial.

D'una altra banda, el Defensor del Pueblo, deixant de banda el recurs contra el codi de consum, presentat també amb el PP, n'ha presentats dos més. L'abril de l'any passat, el Tribu-

nal Constitucional admetia a tràmit el recurs contra la llei del Síndic de Greuges, aprovada pel Parlament de Catalunya a final del 2009. El Defensor del Pueblo d'aleshores, Enrique Múgica Herzog, va interposar-hi recurs perquè considerava que la nova llei ampliava les competències i atribucions del Síndic, atès que li atorgava la condició d'autoritat catalana per a "la prevenció de la tortura i més tractes o penes cruels, inhumanes o degradants".

La substituta d'Enrique Múgica, María Luisa Cava de Llano i Carrió, es va estrenar al càrrec interposant, l'agost de l'any passat, un recurs d'inconstitucionalitat contra la llei d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya, concretament, contra l'article que fixa el català com a llengua principal d'acollida. Múgica ja havia pensat a recórrer la llei, a instàncies del diputat de Ciutadans, José Domingo. Però el Defensor del Pueblo va voler esperar a la sentència del TC sobre l'Estatut de Catalunya. Amb la sentència a la mà, Cava de Llano va optar per activar el recurs, que finalment fou admès a tràmit pel TC.

Recursos pendents anteriors.

Al marge dels explicats fins ara, el Tribunal Constitucional espanyol té al calaix més recursos contra lleis catalanes. El més antic és el presentat pel govern espanyol del PP, l'any 1999, contra la llei de suport a les seleccions catalanes. El 28 de juliol del 1999, el Parlament de Catalunya aprovava aquesta llei, amb el suport de CiU, PSC, ERC i ICV, excepte el PP. L'objectiu era potenciar la participació de les seleccions esportives de Catalunya en competicions oficials. Modificava la llei catalana de l'esport del 1988, després de la demanda popular vehiculada a través d'una iniciativa legislativa popular (ILP) que va superar el mig milió de signatures de suport. L'article 2 de la llei preveia que "les federacions esportives catalanes de cada modalitat esportiva són les representants del respectiu esport federat català en els àmbits supraautonòmics" i alhora deixava oberta la porta a la participació en "qualsevol àmbit de caràcter oficial o amistós, segons correspongui". L'executiu espanyol, llavors en mans

Dalt, una dona immigrant, en una plaça. Sobre aquestes línies, la cartellera d'una sala de cinema de Barcelona. La llei d'acollida i la llei del cinema han estat objecte de recurs pel fet de potenciar l'ús del català. La prohibició de les curses de braus a Catalunya també espera sentència al Constitucional.

del PP de José M. Aznar, va considerar que la llei anava contra la llei espanyola de l'esport, del 1990, que només atorga a la selecció espanyola la capacitat de participar en competicions internacionals. El 5 de novembre del 1999, Josep Piqué, llavors portaveu del govern d'Aznar, va anunciar que l'executiu espanyol hi presentaria un recurs d'inconstitucionalitat. El TC en va admetre a tràmit un contra l'article 2 de la llei i va decidir de deixar-lo en suspens. Posteriorment, l'executiu de José Luís Rodríguez Zapatero també es va negar a retirar el recurs. Han passat més d'onze anys i encara no n'hi ha sentència.

Però encara hi ha més lleis pendents de resolució. És el cas del recurs interposat l'any 2000 per l'executiu del PP contra la llei de creació del Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya, el recurs contra la llei de l'impost sobre grans establiments comercials, que es va presentar l'any 2001. També resta per resoldre el recurs interposat pel consell de ministres el 2001 contra la llei d'arxius i documents, bàsicament per a incloure en el sistema d'arxius de Catalunya l'arxiu de la Corona d'Aragó, que l'executiu espanyol considera competència exclusiva de l'estat. També hi ha més recursos, com ara el presentat contra alguns articles de la llei de protecció contra la contaminació acústica del 2002 o la d'alguns apartats d'articles de la llei de mutualitats de previsió social.

Recursos catalans també a l'espera. Hi ha més resolucions del TC que afecten el desenvolupament estatutari català. En concret, cinc recursos interposats per la Generalitat contra lleis espanyoles poden determinar noves retallades de competències o evitar-les.

El darrer recurs interposat per la Generalitat —encara no se sap si serà admès a tràmit o no— fou contra la llei estatal de la comunicació àudio-visual, que podria trepitjar algunes competències previstes en la norma catalana. La llista de lleis a què la Generalitat ha presentat recurs és completada per la llei de l'estat de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la llei sobre el lliure accés a les activitats de

El Cèrber de l'ortodòxia constitucional

A principi del segle XIX, la constitució de Suècia va establir la figura de l'*Ombudsman*, amb l'objectiu de resoldre els possibles conflictes que els ciutadans poguessin tenir a causa de l'exercici del govern de les institucions.

A l'estat espanyol aquesta figura no arribà fins passats més de 170 anys, el 1982, quan una llei orgànica en definí la figura prevista a la Constitució del 1978. Aquesta figura és equiparable a la del Síndic de Greuges, tot i que, en el cas català, la institució té els precedents en l'època medieval – el provisor de greuges –, fundada pel rei Martí l'Humà, el 1409, i derogada el 1716 amb el decret de Nova Planta.

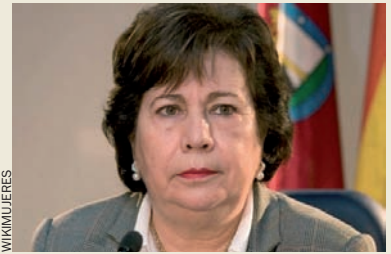
Ara bé, en el cas espanyol aquest defensor dels interessos dels ciutadans ha anat exercint cada vegada més una activitat de vigilància de la interpretació més monolítica de la Constitució. El Defensor del Pueblo ha acabat esdevenint el Cèrber –aquell animal de la mitologia grega, en forma de gos monstruós amb tres caps, que impedia l'entrada dels vius i la sortida dels morts a l'Hades (l'infern).

Des de l'aprovació de l'Estatut, el socialista Enrique Múgica i Herzog es va convertir en un dels principals precursors, juntament al PP, dels recursos d'inconstitucionalitat del text català. I tant ell com la seva successora, Maria Luisa Cava de Llano, s'han escarrassat especialment a interposar recursos contra lleis catalanes, pràcticament sempre en sintonia amb les interpretacions

més contràries al reconeixement de la pluralitat nacional i cultural de l'estat.

Quan el *Defensor del Pueblo* va interposar un recurs d'inconstitucionalitat contra la llei del Síndic de Greuges de Catalunya, Rafael Ribó, el síndic català, critica els últims defensors del poble espanyols –en referència a Múgica i a Cava de Llano– per la seva actitud envers les institucions i la llengua catalanes. Ribó advertia que de queixes d'aquestes matèries n'hi arriben molt poques, al Defensor del Pueblo, i, en canvi, un 80% dels recursos que presenta al TC són, segons el Síndic, “contra lleis del Parlament de Catalunya, i gairebé totes relacionades amb el català”.

Com el ca Cèrber que vigilava les portes de l'infern mitològic grec, avui el Defensor del Pueblo és el ca que preserva les portes de l'ortodòxia constitucional. Una ortodòxia que recorda la de l'Hades. En aquell infern mitològic res viu no hi entrava, i cap mort no en sortia. En la Constitució del Defensor del Pueblo, res que no sigui espanyol no hi entra, i cap espanyol no en pot sortir.

Maria Luisa Cava de Llano és actualment la Defensora del Pueblo.

serveis i el seu exercici; recurs contra el reial decret de l'octubre del 2009, pel qual es va crear el Fons Estatal per a l'Ocupació i la Sostenibilitat Local; recurs contra el reial decret del juny del 2009, sobre reestructuració bancària i reforç dels recursos propis de les entitats de crèdit; i, finalment, el recurs contra la llei del 30 d'octubre, sobre accés a les professions d'advocat i procurador dels tribunals.

Però a aquests recursos cal afegir-ne d'anteriors, també presentats per la Generalitat contra lleis estatals que esperen resolució als calaixos del Constitucional.

Des de fa més d'una desena d'anys, per exemple, resta pendent de resolució un recurs del Parlament contra el decret llei de mesures urgents d'intensificació de la competència en mercats de béns i serveis, que preveu una desregulació dels horaris comercials, entre més aspectes ja regulats per les lleis catalanes.

Però el que fa més temps que és als llimbs constitucionals és el referit a l'article 59.1 de la llei 50/1998 de mesures fiscals i administratives d'hisendes locals. Entre els altres recursos pendents, n'hi ha un contra la llei espanyola de la vinya i el vi, presentat el 2009 per la Generalitat, que va considerar que la norma estatal enviaïa competències catalanes en matèria de regulació de les denominacions d'origen. Completen la llista recursos contra la llei general d'estabilitat presupostària, la llei del sector ferroviari, la llei general de subvencions, la llei orgànica de qualitat de l'educació, prop d'una desena de disposicions addicionals relacionades amb lleis d'acompanyament dels pressupostos generals de l'estat o alguns articles de la llei general de telecomunicacions del 2004.

La sentència de l'Estatut, com a referent. A banda dels recursos, hi ha un altre índex que defineix la con-

flicteivitat competencial des que es va aprovar el nou Estatut. Des de llavors, s'han interposat prop d'una vintena de nous “conflictes positius de competències”, menors en rang que els recursos pròpiament. Una xifra que s'afegeix a la cinquantena dels ja existents.

La sentència del Tribunal Constitucional sobre els recursos presentats pel PP i el Defensor del Pueblo contra l'Estatut de Catalunya han marcat un sostre determinat dels límits interpretatius de les relacions competencials entre l'administració central i les autonòmiques.

A partir d'ara, les sentències del Constitucional indicaran si la de l'Estatut de Catalunya va ser el punt final de la interpretació restrictiva del desenvolupament de l'estat autonòmic, o si, per contra, es va convertir en la clau per a obrir la porta a un procés de recentralització de l'organització competencial de l'estat.

Enric Rimbau